

T. Sasanuma // Proc. of the 10th Intl. Gluten Workshop, Clermont-Ferrand, France. – 2009. – P. 201-205.

4. Тарасюк, О. І. Генетичний поліморфізм за складом алелей Gli-/Glu локусів високоякісних ліній озимої м'якої пшениці [Текст] / О. І. Тарасюк, В. М. Починок, В. В. Моргун // Вісник Харківського національного аграрного університету. Серія Біологія. – 2015. – Вип. 2 (35). – С. 72-79.

5. Butow, B. J. Dissemination of the highly expressed Bx7 glutenin subunit (*Glu-B1a1* allele) in wheat as revealed by novel PCR markers and RP-HPLC [Text] / B. J. Butow, K. R. Gale, J. Ikea et al // Teor. Appl. Genet. – 2004. – 109. – P. 1525-1535.

6. Степаненко, А. І. Детекція пшенично-житніх транслокацій за допомогою ДНК-маркерів та електрофорезу білків [Текст] / А. І. Степаненко, О. М. Благодарова, Б. В. Моргун, Т. В. Чугункова, О. І. Рибалка // Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів. – 2014. – 12, №1. – С. 78-83.

Пустова Наталія

к.с.-г.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА ГОДІВЛЯ ЦЕСАРОК РІЗНИХ ПОРІД В УМОВАХ ПРИВАТНИХ ГОСПОДАРСТВ

Цесарки (*Numida meleagris*) належать до ряду куроподібних (*Galliformes*) та родини цесарки (*Numididae*). Домашні цесарки походять від дикої, або ще як її називають звичайної або сірої цесарки, яка і сьогодні мешкає у дикій природі - посушливих степах і саванах, чагарниках і лісових галявинах; західної і центральної Африки, Мадагаскарі.

Протягом багатьох років і навіть століть, у результаті довготривалої роботи селекціонерів – птахівників, було виведено понад двадцять порід цесарок. Найбільш поширеними у світі є: сірі-крапчасті, сибірські білі, блакитні, замшеві та загорські білогруді [1, 2]. Цесарківництво є новою, перспективною, високорентабельною галуззю завдяки кращій пристосованості цесарок до різних кліматичних умов. Ця галузь досягла промислового рівня у Франції, Англії, Італії, США та з'являються уже ферми цесарок в Україні [3-5].

Важливою особливістю цесариного яйця є підвищений вміст лізоциму – амінокислоти, яка перешкоджає розвитку мікрофлори. Смачні й корисні не лише яйця цесарок але й м'ясо. За своїми біологічними показниками воно вважається кращим з поміж м'яса свійської птиці, завдяки високому вмісту білка (25-27%) і гемоглобіну. М'ясо цесарок належить до виключно цінних продуктів харчування людини – дієтичного, корисного, незамінного джерела повноцінного білку [1, 3, 6].

На сьогодні є актуальним вивчення динаміки продуктивності різних порід цесарок в умовах приватних господарств, за утримання невеликої кількості цесарок, з використанням вигулів-випасів.

Метою наших досліджень було вивчення особливостей годівлі та продуктивних якостей цесарок різних порід та різного віку в умовах типових для більшості приватних господарств України.

У ході наших досліджень було виявлено позитивний вплив ранньої годівлі та

напування цесарят у перші години їх життя, що позитивно вплинуло на травну систему та продуктивність в подальшому. Перше годування цесарят складається: з круто зварених і подрібнених яєць, подрібненого й пропареного пшона, із додаванням традиційного комбікорму для курчат-бройлерів або перепелят і обов'язково чистої питної води у вакуумних напувалках. У перші дні життя пташенят годують 5 разів на добу, з 2-місячного віку – 3-4 рази. З 2-3-тижневого віку, за теплої та погожої погоди молодняк випускають на вигул. У літній час кращі місця для прогулянок цесарок – вигули з густим травостоєм. З величезним задоволенням птахи поїдають безхребетних та дрібних хребетних (черв'яків, равликів, комах, жаб тощо). Годівлю молодняка здійснюють за раціоном, в якому менше зернового і білкового корму, але більше зеленої трави, коренеплодів (буряка, моркви тощо). Дорослій птиці можна згодовувати: різні харчові відходи, картоплю, моркву, буряк, зелень в подрібненому вигляді.

Вміст сирого протеїну у кормах цесарок становив 23-24% для молодняка та 17-19% для дорослих. За годівлі дорослих цесарок доцільно згодовувати кормосуміші у розрахунку 130-150 г/гол/добу та 50-60 г зелених соковитих кормів. Цесарята люблять зелені соковиті корми – подрібнені коренеплоди моркви і буряків та кормові гарбузи, кабачки, капусту, листя буряків, різнотрав'я, конюшину і люцерну. Витрати кормів на 1 кг приросту становили 3,5-3,8 кг (2-5 кг залежно від способу утримання).

Дорослих цесарок у продуктивний період необхідно забезпечити мінеральною підгодівлею – облаштувати годівницю із крейдою, мушлями та деревним вугіллям (все подрібнене). У зимовий період доцільно згодовувати подрібнені кормові буряки, моркву, капусту, гарбузи або відходи цих же культур столового призначення. Проте, ні в якому разі, не можна згодовувати птахам морожені овочі та з ознаками псування (гниль, цвіль тощо). Це призведе до хвороб цесарок і загибелі. За поганої, незбалансованої та недостатньої годівлі цесарок зменшується їх продуктивність – несучість та прирости живої маси (від'ємні), настає безпліддя.

Продуктивний період у цесарок є оптимальним протягом двох років життя. Після закінчення яйцекладки цесарок забивають (до цього часу вони стають добре вгодованими). Вибракуваних і зайвих самців у віці 5 місяців забивають, їх м'ясо є дієтичним, ніжним та соковитим, кращої якості ніж у дорослої птиці.

На основі мутантних форм сіро-крапчастої породи цесарок вченими було створено популяції кремевих і блакитних цесарок. Блакитні цесарки за своїми продуктивними якостями мають деякі відмінності від сірих-крапчастих, у ході наших досліджень майже за всіма показниками вони поступались сіро-крапчастій породі (табл. 1).

Досліджувані породи цесарок добре акліматизовуються, не вибагливі до умов утримання та стійкі до захворювань (порівняно з іншими курячими – кури, індики, перепели), не надто чутливі до холоду, проте надто активні, рухливі, добре літають. Цесарка вибаглива до якості корму – всі корми повинні бути свіжі й доброякісні, а вода чиста [6].

Висновки. Утримувати цесарок вигідно тим, що вони відрізняються від іншої домашньої птиці міцнішим здоров'ям. Розведення цесарок сприяє поповненню ринку якісними, дієтичними продуктами харчування. Цесарки добре переносять кліткове утримання, проте найоптимальнішими умовами їх вирощування є підлогове

утримання з вигулами-соляріями або вигулами-випасами. Показники яєчної продуктивності цесарок свідчать про перевагу сіро-крапчастої породи цесарок: за I цикл несучості, якісними показниками яйця та збереженістю поголів'я.

Таблиця 1

Продуктивність сіро-крапчастих і блакитних цесарок (n=30♀)

Показники	Сіро-крапчата	Блакитна
Несучість I циклу*, яєць/голову	101	98
Маса яйця*, (середня), грам:	46	44
- початок циклу	44	43
- середина циклу	46	45
- завершення циклу	47	45
Заплідненість яєць, %	82	80
Збереженість у віці 12 місяців, %	96	95

* Різниця показників достовірна – $P > 0,95$, $P > 0,99$.

Позитивна ціна на продукцію цесарківництва сприяє швидкій окупності даного виробництва, та можливості зниження собівартрсті одиниці продукції завдяки здешевлення кормів.

Список використаних джерел

1. Бондаренко, С. П. Полная энциклопедия птицеводства [Текст] / Светлана Петровна Бондаренко. – М.: ООО «Издательство АСТ»; Донецк: «Сталкер», 2002. – 447 с.
2. Кочиш, И. И. Птицеводство [Текст] : учеб./ Иван Иванович Кочиш, Михаил Григорьевич Петраш, Сергей Борисович Смирнов. – М.: Колос, 2004. – 407 с.
3. www.disztyuk.ucoz.com
4. www.gyongyos.comule.com
5. www.vancats.ru
6. Пустова, Н. В. Цесарка – органічна птиця [Текст] / Наталія Володимирівна Пустова // Збірник наукових праць: випуск 23 / Подільський державний аграрно-технічний університет; за загальною редакцією доктора економічних наук, професора, Заслуженого працівника с.-г. України, ректора університету (голова) В.В. Іванишина. – Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 2015. – Вип.23. – с.327-335.

Рарок Антон

к.с.-г.н., завідувач лабораторії

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

**ВПЛИВ СТРОКІВ І ДОЗ ВНЕСЕННЯ ДЕСИКАНТІВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ
ЗЕРНА СОРТІВ ГРЕЧКИ**

Для прискорення дозрівання зерна та скорочення тривалості періоду вегетації сільськогосподарських культур використовують хімічні препарати, до яких належать десиканти. Практика показує, що десикацію здебільшого проводять на посівах соняшнику, льону, сої, рису, гречки, пшениці, гороху, картоплі, насінників цукрових буряків, люцерни, конюшини та інших культур приблизно за 10 діб до збору врожаю